

Dossier071

Digitalisering van Leidse politiearchieven

Erfgoed Leiden en Omstreken wil met uw hulp de politiearchieven 1940-1945 digitaliseren en toegankelijk maken voor iedereen.

In de dag- en nachtrappen hielden agenten mutaties bij. Mutaties zijn meldingen die binnen kwamen op het politiebureau in Leiden. Dit kunnen meldingen van burgers zijn (bv. over een gestolen fiets) of van agenten (bv. over een arrestatie).

Deze mutaties geven een goed beeld van wat er gebeurde tijdens de oorlog. We hebben de rapporten daarom laten inscannen. Om te kunnen zoeken in de rapporten moeten alle mutaties in een database ingevoerd worden. Als het project klaar is, kan iedereen op zoek gaan naar de dagelijkse gebeurtenissen in Leiden en wellicht ontdekken hoe hun voorouders de oorlog beleefd hebben.

Hoe kan u meedoen?

Meedoen is heel eenvoudig:

1. Maak een account aan op hetvolk.org zodat u kunt inloggen
2. Ga naar de projectpagina van [Dossier071: Politierapporten 1941](#)

U krijgt dan dit scherm te zien:

Dossier071: Politierapporten 1941

Een project van Erfgoed Leiden en Omstreken

Het doel van 'Dossier071' is de politiearchieven 1940-1945 digitaliseren en toegankelijk maken. Na de rapporten uit 1940 gaan we nu aan de slag met die uit 1941.

In de rapporten staan 'mutaties' (meldingen) van burgers en agenten. Ze geven een goed beeld van wat er gebeurde tijdens de oorlog. De rapporten werden gescand en nu willen we alle mutaties in een database invoeren om ze doorzoekbaar te maken. De mutaties worden per stuk ingevoerd: we hebben van elke mutatie de datum, het tijdstip en de tekst nodig.

Hallo jill

Voor elke mutatie hebben we drie stukjes informatie nodig: datum, tijdstip en de tekst van de melding. Bij sommige mutaties staat er ook later toegevoegde informatie in de marge. Die informatie willen we ook graag hebben.

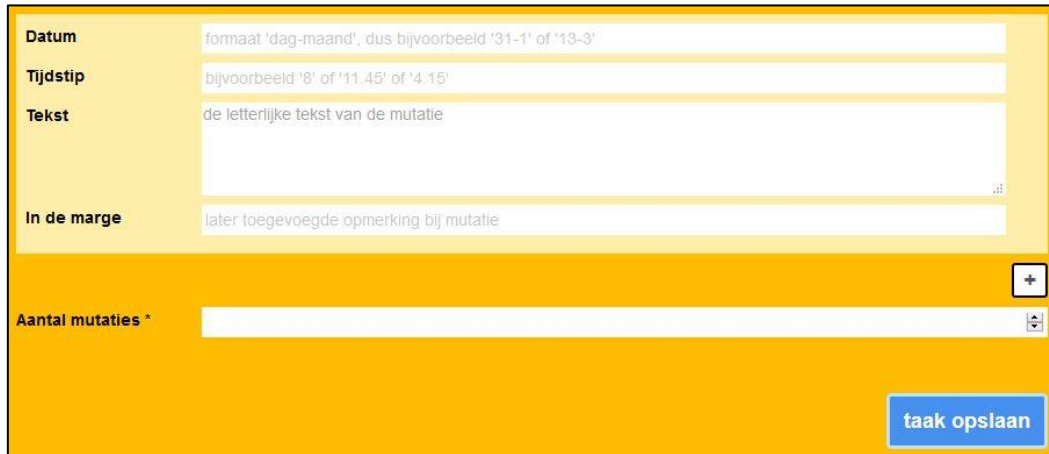
Tik de tekst van alle mutaties en opmerkingen in de marge letterlijk over. Spelfouten en afkortingen mag u gewoon overnemen zoals ze in de tekst staan. Wel is het fijn als namen van personen, straten en plaatsen altijd met een hoofdletter worden geschreven, ook als dit in de tekst niet zo is.

[Geef mij maar een taak!](#) [Oefenen](#)

U kunt er voor kiezen om eerst te oefenen: u krijgt een echte scan te zien, maar wat u invult, wordt niet opgeslagen. Als u klaar bent voor het echt werk, klikt u op 'Geef mij maar een taak!'.

Wat voert u in?

Voor elke mutatie hebben we drie stukjes informatie nodig: datum, tijdstip en de tekst van de melding. Bij sommige mutaties staat er ook later toegevoegde informatie in de marge. Die informatie willen we ook graag hebben. Het overtikken van de mutaties gebeurt in dit invoerscherm:

The screenshot shows a data entry form with a yellow background. It contains the following fields:

- Datum:** A text input field with the placeholder text "formaat 'dag-maand', dus bijvoorbeeld '31-1' of '13-3'".
- Tijdstip:** A text input field with the placeholder text "bijvoorbeeld '8' of '11.45' of '4.15'".
- Tekst:** A large text area with the placeholder text "de letterlijke tekst van de mutatie".
- In de marge:** A text input field with the placeholder text "later toegevoegde opmerking bij mutatie".

Below these fields is a small square button with a plus sign (+). At the bottom left, there is a label "Aantal mutaties *" followed by a dropdown menu. At the bottom right, there is a blue button labeled "taak opslaan".

Datum: Hier vult u de datum van de mutatie in. Gebruik het formaat 'dag-maand' (bijvoorbeeld 31-1 of 13-3). Het jaartal hoeft u niet over te nemen.

Tijdstip: Hier vult u het tijdstip van de mutatie in. Neem alleen de cijfers over: als er staat 'te 8 uur', vult u 8 in. Als er naast het uur ook minuten staan, zet u een punt tussen het uur en de minuten (bijvoorbeeld 1.30).

Tekst: Hier neemt u de tekst van de mutatie letterlijk over. Er zijn een paar uitzonderingen: zie 'Extra informatie' op pagina 8 voor meer uitleg.

In de marge: Bij sommige mutaties werd later in de marge nog iets toegevoegd. Hier neemt u die tekst letterlijk over. Als er niets in de marge staat, laat u dit veld leeg.

Op een scan staan altijd meerdere mutaties. Als u begint met invoeren, ziet u velden voor het invoeren van één mutatie. Om meer mutaties te kunnen invoeren, drukt u op deze knop. U krijgt de invulvelden dan nog een keer.

Aantal mutaties: Tel het aantal mutaties op de scan en vergelijk dit met het aantal mutaties dat u overgetikt hebt. Als het aantal met elkaar overeenkomt, vult u hier dat aantal in. Als het niet overeenkomt, bent u een of meerdere mutaties vergeten. Voeg de ontbrekende mutatie(s) toe en vul dan het totale aantal in.

taak opslaan

Als u alle mutaties op de scan hebt ingevoerd, drukt u op deze knop om de gegevens op te slaan. U krijgt dan een scherm te zien dat bevestigt dat de gegevens opgeslagen zijn. U kunt er voor kiezen om op 'volgende' te klikken zodat u een nieuwe scan te zien krijgt en verder kunt gaan met overtikken.

Voorbeeld van een mutatie:

Dagrapport van Maandag, 1 Januari 1940.	
Mutaties.	
te 8 uur	Dienst overgenomen met den arrestant E. D. D. Dettmer

Dit voert u in als:

Datum	1-1
Tijdstip	8
Tekst	Dienst overgenomen met den arrestant E.D.D. Dettmer
In de marge	later toegevoegde opmerking bij mutatie

Voorbeeld van een mutatie met een opmerking in de marge:

" 6/20 " f. 1,06 in papiertje in pet.	Brengen de agenten Paling en Klingler, vanuit zijn woning aan het bureau: Pieter Sloos, geboren te Leiden, 18 October 1909, van beroep straatmaker, wonende te Leiden, Heemskerkstraat n ^o : 98, die bij vonnis van het Kantongerecht te Alphen, d.d. 7 Juli 1939, wegens overtreding der Motor en Rijwielwet, is veroordeeld tot een geldboete van f. 5.- (met verhoging f. 6.-) subsidiair drie dagen hechtenis (Extract-vonnis aanwezig).
---	---

Dit voert u in als:

Datum	formaat 'dag-maand', dus bijvoorbeeld '31-1' of '13-3'
Tijdstip	7.20
Tekst	Brengen de agenten Paling en Klingler vanuit zijn woning aan het bureau: Pieter Sloos, geboren te Leiden, 18 oktober 1909, van beroep straatmaker, wonende te Leiden, Heemskerkstraat no: 98, die bij vonnis van het Katongerecht te Alphen, d.d. 7 juli 1939, wegens overtreding der Motor en Rijwielwet, is veroordeeld tot een geldboete van f. 5.- (met verhoging f. 6.-) subsidiair drie dagen hechtenis (extract vonnis aanwezig).
In de marge	f. 1,06 in papiertje in pet.

Onleesbare tekst

Het kan gebeuren dat u iets niet kunt lezen. Dat is helemaal niet erg. Zet een @ teken op de plaats van de onleesbare tekst. Het maakt niet uit of het om een enkel woord of een volledige zin gaat.

We hebben een aantal collega's die erg goed zijn in het ontcijferen van moeilijk leesbare teksten. Zij gaan graag aan de slag met alle mutaties waarin een @ teken staat.

Invoeren van datums

Dagrapporten

Vul bij alle mutaties dezelfde datum in. U vindt de datum bovenaan de pagina. In onderstaand voorbeeld is de datum 1 januari voor alle mutaties.

Dagrapport
van
Maandag, 1 januari 1940.

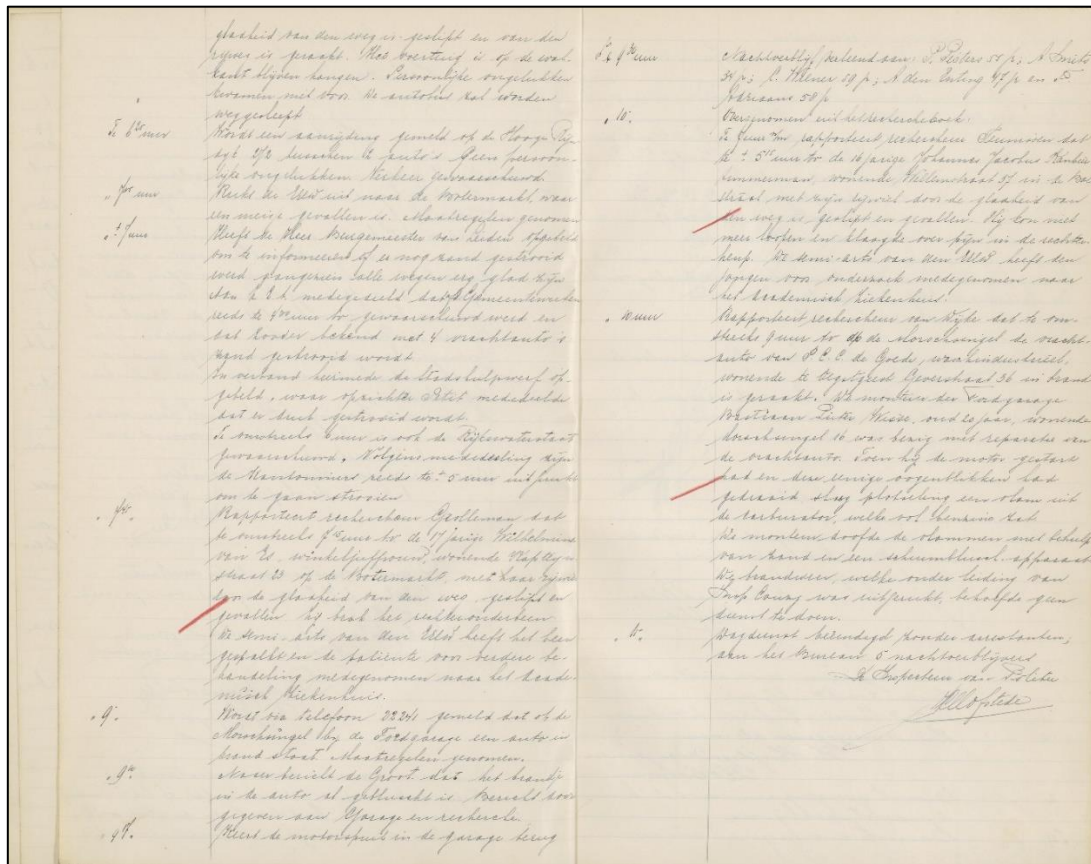
Mutaties

12 0 uur	Brieft overgenomen met den arrestant E. J. A. Betsner
. 9 ¹⁰	Tusschen de portiers van busdaggest. mede te deelen aan J. + d. Kdm., 3 Betsner's co, dat zijn zuster Mechelmina Hendrika slaan in overgaan. Aqf. Fisser zuster opgedragen.
. 1 ⁵⁰	Bericht van schoorsteenbrand in perceel Hoogracht 40. Naafgeven genomen.
. 2	Nader bericht van Kallenbers dat is. derdaad schoorsteenbrand (broedt. doorgegeven aan de garage.
. 2	Bericht overgegeven met den arrestant E. J. A. Betsner.

De Inspecteur v. Politie,
Merkman

Geen datum zichtbaar

Rapporten kunnen over meerdere pagina's lopen. U kunt daarom twee pagina's te zien krijgen die horen bij een rapport dat op een eerdere pagina begon.

U kunt niet zien bij welke datum de mutaties horen. U laat het datumveld daarom leeg.

De eerste zinnen op de linker pagina kunnen een vervolg zijn op de laatste mutatie van de vorige pagina. Er staat dan geen tijdstip bij. U laat het tijdstipveld daarom ook leeg.

Alleen op rechterpagina datum

U krijgt altijd twee pagina's te zien, maar deze pagina's horen niet altijd bij hetzelfde rapport. Het kan dat rechts een nieuw rapport begint en u links het einde van het vorige rapport ziet. Dag- en nachtrappen wisselen elkaar altijd af. Als u rechts het begin van een dagrapport ziet, staat links het einde van het nachtrapport er net voor, en omgekeerd.

Als rechts een dagrapport staat, gebruikt u dezelfde datum voor de mutaties op de linker pagina. Als rechts een nachtrapport staat, gebruikt u de datum waarop het rapport begint ook voor de mutaties op de linker pagina.

Extra informatie

Spelfouten

We tikken alles letterlijk over dus ook de spelfouten. U hoeft niet aan te geven dat u denkt dat het om een spelfout gaat.

Spelling van namen

Persoonsnamen, plaatsnamen en straatnamen neemt u over zoals ze in de tekst staan. Als een naam op een oude manier geschreven staat, hoeft u dit niet aan te passen naar de moderne spelling. Bijvoorbeeld 'Morschoort' neemt u zo over en verandert u niet in 'Morspoort'.

Als een naam moeilijk te lezen is, kunt u op internet op zoek gaan naar de juiste spelling. Voor plaatsnamen en straatnamen kunt u wat u denkt dat er staat intikken bij www.google.nl/maps. Misschien vindt u op die manier om welke locatie het gaat. Anders plaatst u een @ teken om aan te geven dat de tekst onleesbaar is.

Voor persoonsnamen kunt u in onze [personendatabase](#) zoeken:

1) Als u relevante resultaten krijgt, komt de naam voor in de Leidse regio en is er een grote kans dat u het goed gelezen hebt. U kunt de naam met die schrijfwijze overnemen.

2) Als u geen resultaten krijgt, kunt u op een speciale manier zoeken in onze database:

- Als u over 1 letter twijfelt, kunt u die vervangen door een vraagteken (?). Door te zoeken op 't?m', vindt u mensen die als achternaam Tam, Tem, Tim, Tom of Tum hebben.

- Als u over meerdere letters twijfelt, kunt u een sterretje (*) gebruiken. Door te zoeken op 'r*eboom', vindt u mensen met achternaam Rozeboom, Roozeboom, Roseboom enz.

Mogelijk krijgt u op deze manier namen te zien waarvan u niet wist dat ze bestonden en kunt u de naam toch ontcijferen.

3) Onze database is uitgebreid voor de Leidse regio, maar er kwamen natuurlijk ook mensen uit andere streken naar Leiden die hier geen familie hadden. Het is dan goed mogelijk dat hun naam niet voorkomt in de database. U kunt via Google kijken of de naam die u denkt te lezen een bestaande naam is.

4) Als u er nog steeds niet uitkomt, kunt u een @ teken zetten om aan te geven dat de tekst onleesbaar is.

De namen van agenten komen vaak voor in de rapporten. We hebben er daarom een lijst van gemaakt zodat u daarin kunt zoeken. Klik [hier](#) voor de lijst.

Afkortingen

Afkortingen neemt u over zoals ze er staan, u schrijft ze dus niet voluit. Neem ook het punt over.

Gesplitste woorden

Soms paste een woord niet meer volledig op het einde van een regel en werd het gesplitst met een streepje. U mag de woorden gewoon aan elkaar geschreven overtikken.

Hoofdletters

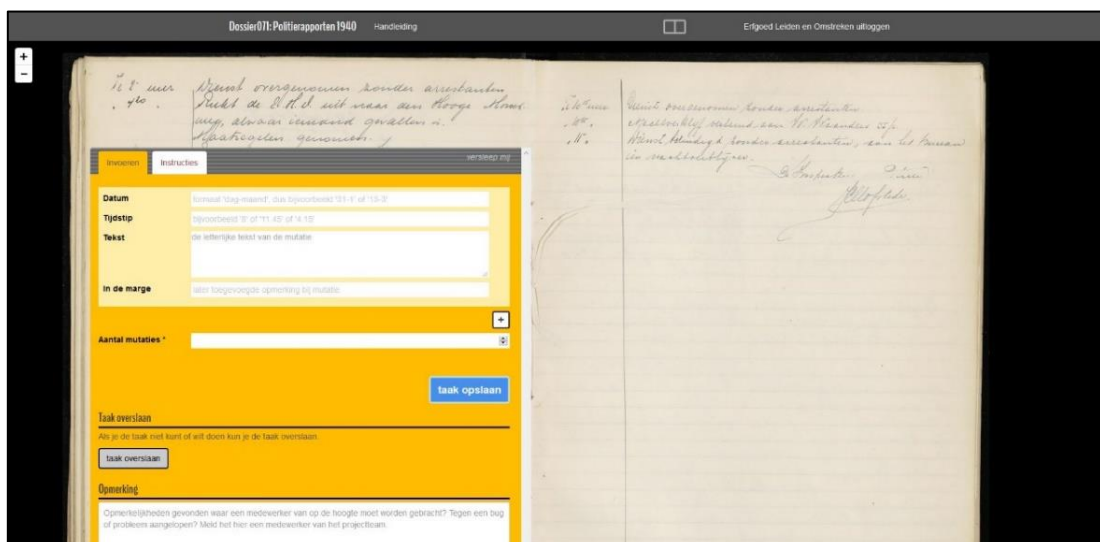
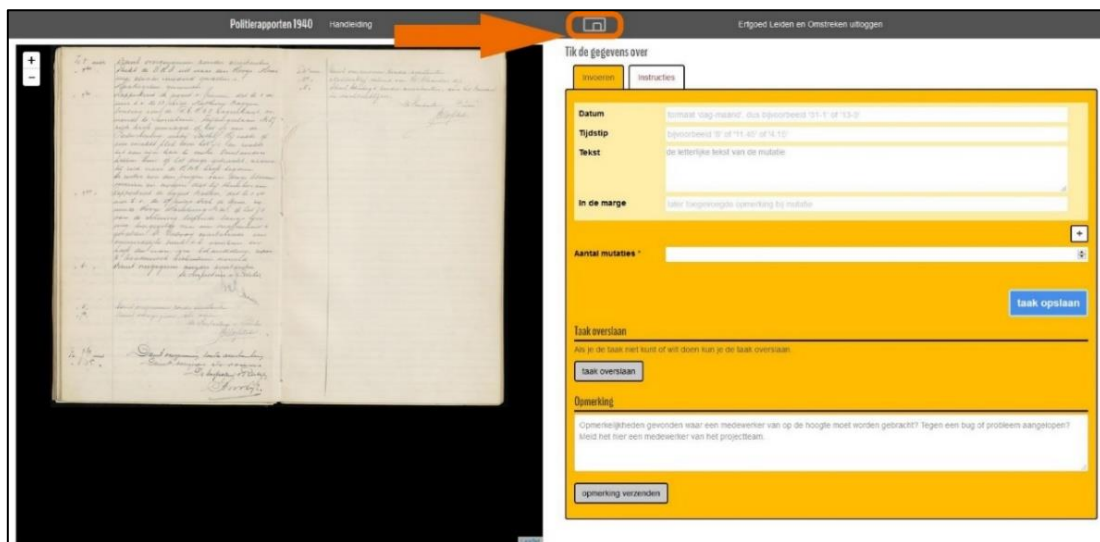
In de rapporten worden soms hoofdletters gebruikt als die niet nodig zijn (bv. 'Januari' i.p.v. 'januari'). U mag de woorden overtikken alsof er kleine letters staan. Om het zoeken door de mutaties gemakkelijker te maken, willen we aan het einde van het project alle persoonsnamen, straatnamen en plaatsnamen er uit halen. Het is daarom nuttig om er voor te zorgen dat die wél altijd met een hoofdletter worden geschreven, zelfs al is dat niet zo in het rapport. We kunnen dan namelijk een programma gebruiken dat alle woorden met een hoofdletter er voor ons uithaalt.

Initialen

Initialen van personen neemt u over met puntjes, maar zonder spaties. U tikt dus 'E.D.D. Dettmer' en niet 'E. D. D. Dettmer'.

Weergave aanpassen

Als u begint met invoeren, ziet u links de scan en rechts de invoervelden. Door op het icoontje boven de invoervelden te klikken, kunt u de invoervelden verplaatsbaar maken. U kunt dan de scan groter weergeven en de invoervelden direct onder of naast de mutatie plaatsen waar u mee bezig bent.

Later verder gaan met een scan

Een scan blijft 48u voor u gereserveerd en alles wordt automatisch bewaard in een cookie op uw computer. U kunt dus de website verlaten en later verder gaan waar u gebleven was. Gebruik 'taak opslaan' alleen als u volledig klaar bent.

Waarom moeten de teksten eigenlijk overgetikt worden? Kunnen we dat niet door een computerprogramma laten doen?

Er bestaan inderdaad computerprogramma's waarmee handgeschreven tekst kan omgezet worden in digitale tekst. Deze programma's moet je 'trainen' in het lezen van een specifiek handschrift. In de dag- en nachtrappen wisselen de handschriften van verschillende agenten elkaar steeds af. Hierdoor kunnen we helaas deze programma's niet gebruiken. Daarnaast is ook de kwaliteit van de inkt en het papier uit de oorlog van slechte kwaliteit. Hierdoor hebben computerprogramma's veel moeite met het herkennen van letters.

Vragen of opmerkingen

Komt u tijdens het invoeren een opmerkelijk verhaal tegen? Laat het ons vooral weten via het veld 'Opmerking'. Vergeet niet om op 'opmerking verzenden' te klikken.

Opmerking

Opmerkelijkheden gevonden waar een medewerker van op de hoogte moet worden gebracht? Tegen een bug of probleem aangelopen? Meld het hier een medewerker van het projectteam.

opmerking verzenden

Loopt u tijdens het invoeren tegen een (technisch) probleem aan? Neem dan contact met ons op via dossier071@erfgoedleiden.nl. We proberen u zo vlug mogelijk weer op weg te helpen.